

Θέματα Πολιτικής Προστασίας μετά τον Σεισμό της 12ης Ιουνίου 2017 στη Λέσβο

Κώστας Καλαμποκίδης και Στρατής Νικέλλης

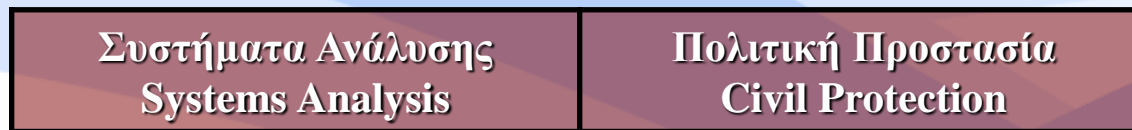
Μυτιλήνη-Βρίσα-Σίγρι, Λέσβος 2017

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΘΕΟΜΗΝΙΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ

Οι θεομηνίες και οι καταστροφές είναι ένα αναπόσπαστο κομμάτι της ζωής και της καθημερινότητας του ανθρώπου και για αυτό πρέπει να δίδεται η δέουσα προσοχή.

Φυσικές Καταστροφές Natural Disasters	Κλιματική Αλλαγή Climate Change	Διατήρηση της Φύσης Nature Conservation
Τεχνολογικοί Κίνδυνοι Technological Hazards	Υδατικοί Πόροι Water Resources	Περιβαλλοντική Υγιεινή Environmental Health
Εκτίμηση Κινδύνου Risk Assessment	Ενέργεια Energy	Βιώσιμη Ανάπτυξη Sustainable Development

Ο σκοπός της παρουσίασης αυτής είναι να αναδείξει θέματα σωστής αντιμετώπισης των καταστροφών, αποδοτικής πολιτικής προστασίας, αποτελεσματικής αποκατάστασης, υποδειγματικού εθελοντισμού και ανθρωπιστικής υποστήριξης για τη σεισμόπληκτη περιοχή μας.

Η καταστροφή

Επιχειρησιακή Αντιμετώπιση Εκτάκτων Αναγκών

Άμεση απόκριση

- ✓ Ανάλυση τρωτότητας/ ευπάθεια (σχεδιασμός χρήσεων γης, ανασυγκρότηση)

Παροχή βοήθειας

- ✓ Εκτίμηση και ανάλυση κινδύνου

- ✓ Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση

Αποκατάσταση και ανασυγκρότηση

- ✓ Κοινωνικοοικονομικές προεκτάσεις

- ✓ Απόκριση (Response): διάσωση (rescue) - ανακούφιση (relief) - ανάκαμψη (recovery)

Πριν την Καταστροφή

Πρόβλεψη

Πρόληψη

Εκτίμηση

Καταστροφή

Αντιμετώπιση

Μετά την Καταστροφή

Αποκατάσταση

Συμπεράσματα

Ο κύκλος της καταστροφής

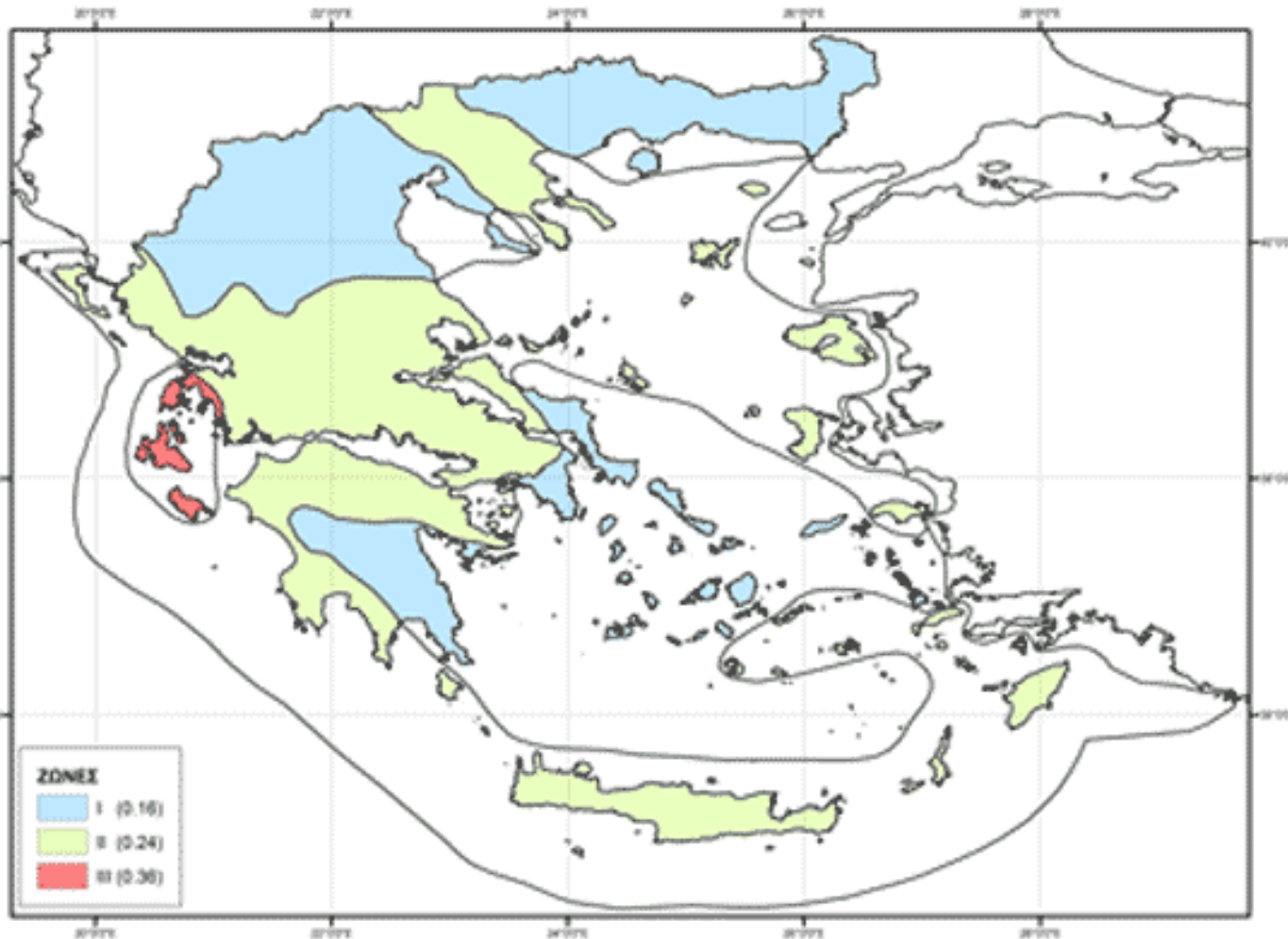
- ▶ Τι μπορούμε να κάνουμε για να αποτρέψουμε μία καταστροφή
- ▶ Τι μπορούμε να κάνουμε για να μειώσουμε τον κίνδυνο
- ▶ Πώς μπορούμε να προετοιμαστούμε για να αντιδράσουμε σωστά εάν γίνει η καταστροφή

- ▶ Τι μπορούμε να κάνουμε για να σταματήσουμε μία καταστροφή
- ▶ Πώς μπορούμε να μειώσουμε τις επιπτώσεις μίας κατασrophής σε:
 - Ανθρώπινες ζωές
 - Καταστροφή υλικών
 - Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

- ▶ Πώς μπορούμε να ανακάμψουμε γρηγορότερα μετά από μία καταστροφή
- ▶ Πώς θα διαχειριστούμε την εμπειρία μετά από κάθε καταστροφή για να μας βοηθήσει στο μέλλον

**ΟΙ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΖΩΝΙΚΗΣ ΣΕΙΣΜΙΚΗΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑΣ
ΣΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΤΙΣΕΙΣΜΙΚΟ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ (ΕΑΚ 2000/2003)**

ΝΕΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΣΕΙΣΜΙΚΗΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑΣ

- **ΖΩΝΗ I**
μετρίως
σεισμόπληκτες
($\alpha=0,16$)
- **ΖΩΝΗ II**
ισχυρώς
σεισμόπληκτες
($\alpha=0,24$)
- **ΖΩΝΗ III**
πολύ ισχυρώς
σεισμόπληκτες
($\alpha=0,36$)

Υποστήριξη Αντιμετώπισης Σεισμικών Καταστροφών

- ✓ Εξακρίβωση παραγόντων που συμβάλουν στις επιπτώσεις της καταστροφής
- ✓ Κοινοποίηση στους υπεύθυνους φορείς μεθόδων για μείωση μελλοντικών καταστροφών
- ✓ Κρατική απόκριση και λήψη μέτρων για τη μείωση των επιπτώσεων από καταστροφές
- ✓ Αναγνώριση και προσομοίωση τεχνικών
- ✓ Ποσοτικοποίηση των ωφελειών αντιμετώπισης των καταστροφών

Δράσεις Αντιμετώπισης Σεισμικών Επιπτώσεων

- ✓ Αξιολόγηση ζημιών, αποτύπωση της πληγείσας περιοχής και αξιολόγηση της σοβαρότητας
- ✓ Ανάλυση κινδύνων και επιπτώσεων αυτών
- ✓ Αναγνώριση των ευκαιριών για μείωση των καταστροφών
- ✓ Άμεσα, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα μέτρα αποκατάστασης
- ✓ Τήρηση ιστορικών, γεωγραφικών και άλλων δεδομένων

Κοινωνικοοικονομικές Προεκτάσεις

- ✓ **Διαχείριση των άμεσων υλικών προβλημάτων μίας φυσικής καταστροφής όσον αφορά τον παράγοντα άνθρωπο**
 - Η κεντρική αυτοδιοίκηση πρέπει να συνδράμει τους τοπικούς αιρετούς με προσωπικό για να διευθετήσουν άμεσα όλα τα πολυποίκιλα προβλήματα, που σε επίπεδο ατόμων και οικογενειών εμφανίζονται.
 - Στην επίλυση τέτοιων προβλημάτων κυρίαρχο ρόλο παίζει η ικανότητα αλλά και η διάθεση των τοπικών αιρετών (τοπικό συμβούλιο και κυρίως ο Πρόεδρος του) να θέσουν τον εαυτό τους στη διάθεση των συνδημοτών τους (στην περίπτωση της Βρίσας αυτό εκφράστηκε με τον καλύτερο δυνατό τρόπο).
 - Υπόδειξη των προβλημάτων στους εκπροσώπους της Πολιτείας και η εισήγηση εναλλακτικών λύσεων (για παράδειγμα στη Βρίσα από τη 2^η ημέρα του σεισμού τέθηκε το θέμα της προσωρινής στέγασης του σχολείου για τη νέα σχολική χρονιά, εξασφαλίστηκαν αίθουσες και υποδείχτηκαν εναλλακτικές θέσεις για το στήσιμο τους).
 - Εξεύρεση αποθηκευτικών χώρων για την αποθήκευση των οικοσκευών που καταφέρνουν να διασώσουν οι ιδιοκτήτες των (στη Βρίσα ιδιώτης εξασφάλισε πολύ έγκαιρα 3 κοντέινερ για αρχεία και κειμήλια σχολείων, εκκλησίας, τοπικής κοινότητας και άλλων φορέων).

Κοινωνικοοικονομικές Προεκτάσεις

- ✓ **Συντονισμός της προσφερόμενης υλικής και χρηματικής βοήθειας**
 - Επιχειρήσεις, ιδιώτες και φορείς προσφέρουν τη συνδρομή τους για την αντιμετώπιση μικρών ή μεγαλύτερων προβλημάτων (στην περίπτωση της Βρίσας πέρα από την προσφορά ειδών ένδυσης, διατροφής, οικιακού εξοπλισμού και ατομικής καθαριότητας υπήρξαν και οι μεγάλες προσφορές όπως για την ανακατασκευή του σχολείου, την επισκευή των εκκλησιών, την ανακατασκευή δημοτικών κτιρίων, τη δημιουργία παιδικής χαράς και γηπέδου κλπ.).
 - Είναι απολύτως απαραίτητο να υπάρξει σε επίπεδο τοπικής κοινωνίας ή σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης μια συντονιστική ομάδα διαχείρισης αυτών των σημαντικών προσφορών κατευθύνοντας προς τις αξιολογικά σημαντικότερες ανάγκες που έχουν προκύψει, επικοινωνίας με τους χορηγούς για την παροχή πληροφοριών και διευκολύνσεων και συνεχών οχλήσεων προς τις υπηρεσίες για την αποδοχή και υλοποίηση των καλών προθέσεων.
 - Είθισται να ανοίγονται τραπεζικοί λογαριασμοί για τη συγκέντρωση χρημάτων. Στις περιπτώσεις αυτές, πέρα από τις προβλεπόμενες από τη νομοθεσία διαδικασίες, θα πρέπει να τίθενται από την αρχή ξεκάθαροι στόχοι και σκοποί για τους οποίους συγκεντρώνονται τα χρήματα και να αναθέτεται η διαχείριση των χρημάτων σε πρόσωπα που εμπνέουν εμπιστοσύνη.

Κοινωνικοοικονομικές Προεκτάσεις

✓ Εθελοντική δραστηριότητα

Στη Βρίσα από τις πρώτες ώρες του σεισμού μέχρι και σήμερα οι εθελοντές (που ανέρχονται σε δεκάδες) είχαν σημαντικότερη συμβολή:

1. Στον απεγκλωβισμό παγιδευμένων ατόμων από τα χαλάσματα και στη συνέχεια τις επόμενες ημέρες στην απομάκρυνση του οικιακού εξοπλισμού.
2. Στη διανομή των πρώτων ειδών της βοήθειας (π.χ. νερά) που κατέφθανε και στην άμεση οργάνωση ομάδων και χώρου υποδοχής και διαχείρισης της βοήθειας.
3. Στη δημιουργία ομάδων περιφρούρησης του χωριού τις νυχτερινές ώρες σε επικουρία των αστυνομικών δυνάμεων.
4. Στην καταγραφή των σεισμόπληκτων που φιλοξενούνταν σε φιλικά πρόσωπα για να γίνει δυνατή η διανομή βοήθειας και φαγητού, και στη συνέχεια διανομή αυτών.
5. Στην εξεύρεση καταλυμάτων για τους σεισμόπληκτους που δεν το είχαν καταφέρει μόνοι τους.
6. Στην υποδοχή διάφορων αξιωματούχων ή εκπροσώπων Μ.Μ.Ε. για την ενημέρωση της κοινής γνώμης σχετικά με τα άμεσα και πιεστικά προβλήματα των κατοίκων, καθώς και στην προβολή αυτών μέσω ιστοσελίδων (π.χ. <http://vatera.gr/platanos/>).
7. Στην καθαριότητα των χώρων.

Κοινωνικοοικονομικές Προεκτάσεις

✓ Διαχείριση των ψυχολογικών προβλημάτων που δημιουργεί μία φυσική καταστροφή

Το γκρέμισμα του σπιτιού, ο τραυματισμός προσώπων, το ξεσπίτωμα, η βίαιη και προς το χειρότερο αλλαγή των καθημερινών συνηθειών επηρεάζουν παιδιά και ενήλικες σε μικρό ή μεγαλύτερο βαθμό. Σε όλους τους πληγέντες η επίσκεψη ψυχολόγων θεωρείται απολύτως αναγκαία. Υπάρχουν όμως και άλλες ενέργειες που μπορούν να απαλύνουν σε κάποιο βαθμό τα προβλήματα:

- Η άμεση θεραπεία σε πρώτο βαθμό των συνεπειών της καταστροφής (π.χ. εξασφάλιση στέγης και τροφής), η άρση της αβεβαιότητας τόσο για την εξέλιξη του φαινομένου όσο και για την επόμενη ημέρα (στη Βρίσα χρειάστηκε ενάμιση μήνας για να εκδοθεί η σχετική ΚΥΑ).
- Σημαντικό ρόλο στην ενθάρρυνση των πληγέντων παίζει και το αίσθημα σιγουριάς που εμπνέει η αλληλεγγύη. Για τον λόγο αυτό (και φυσικά όχι μόνο) στη Βρίσα γίνεται μία δράση αξιοποίησης των ελάχιστων χρημάτων που δίνονται απευθείας στο τοπικό συμβούλιο με τη διανομή τροφίμων που δεν είναι μακράς διάρκειας (κρεατικά, τυροκομικά) και έτοιμων μερίδων φαγητού σε υπερήλικα ή άρρωστα άτομα. Με τη δράση αυτή η τοπική κοινωνία θέλει να πει ένα «είμαστε δίπλα σου» στον ανήμπορο και στον αδύναμο.
- Μία καλή ένεση αυτοπεποίθησης και αισιοδοξίας αποτελεί και η ύπαρξη δραστηριοτήτων του ό,τι η ζωή συνεχίζεται και σύντομα θα ξαναβρεί πλήρως τους ρυθμούς της (στη Βρίσα η Βιβλιοθήκη – Πνευματικό Κέντρο λειτουργεί και έδωσε ήδη το σήμα αυτό με το εβδομαδιαίο-αντί το ημερήσιο στις καλές ημέρες-άνοιγμα για δανεισμό βιβλίων και την επαναλειτουργία των μαθημάτων μουσικών οργάνων στα Βατερά).

Ανάκαμψη – Αποκατάσταση – Ανασυγκρότηση

- ✓ Πρώτιστο μέλημα είναι η άρση της επικινδυνότητας του χώρου (στην περίπτωση του σεισμού της Βρίσας υπήρξε σημαντική καθυστέρηση)
- ✓ Αποκατάσταση της βατότητας των δρόμων για τη δυνατότητα προσπέλασης σε όλα τα σημεία του οικισμού
- ✓ Λήψη μέτρων για την αποφυγή επιπρόσθετων πλημμυρικών ζημιών (καταρρεύσεις, οικοσκευές, κλπ.) στα κτίρια και απομάκρυνση εύφλεκτων υλικών (π.χ. φιάλες υγραερίου)
- ✓ Οριστικοποίηση των αποτελεσμάτων των γεωλογικών και γεωφυσικών μελετών πριν τις αποφάσεις ανοικοδόμησης
- ✓ Λήψη απόφασης του τι οικισμό θέλουμε να οικοδομήσουμε με συμμετοχή των άμεσα ενδιαφερόμενων κατοίκων και διαβούλευση με τις αρμόδιες αρχές της Πολιτείας
- ✓ Δημιουργία ελεύθερων και δημόσιων κοινόχρηστων χώρων, και κατασκευή έργων υποδομής στον νέο οικισμό
- ✓ Επαρκής χρηματοδότηση με διαφάνεια, έλεγχο και λογοδοσία

1. Να περιμένουμε όλοι τις γεωλογικές και γεωφυσικές μελέτες των επιστημόνων πριν μιλήσουμε για ανοικοδόμηση σε στέρεες βάσεις.
2. Οι αρμόδιοι φορείς της Κεντρικής Κυβέρνησης θα πρέπει να επισπεύσουν τον σχεδιασμό και τις διαδικασίες μετασεισμικής ανασυγκρότησης με αποτελεσματικότητα και ανθρώπους αμέμπτου ηθικής και αποδεδειγμένης αξίας, χωρίς γραφειοκρατία και χωρίς να στηρίζονται κύρια στην Αυτοδιοίκηση.
3. Οι όποιες χρηματοδοτήσεις θα πρέπει να δοθούν έγκαιρα με πλήρη διαφάνεια και έλεγχο.
4. Ανάπλαση για έναν λειτουργικό και ασφαλή παραδοσιακό οικισμό και όχι ένα παραδοσιακό ερημοχώρι.
5. ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΕΙΣΜΟΠΛΗΚΤΩΝ ΛΕΣΒΟΥ (Υ.Α.Σ.ΛΕ.): Η Πολιτεία άμεσα πρέπει να αναλάβει τις ευθύνες και τις αρμοδιότητες της.

Αντί Επιλόγου

Αντί Επιλόγου

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

